

Innst. O. nr. 18

(2003-2004)

Innstilling til Odelstinget fra justiskomiteen

Ot.prp. nr. 98 (2002-2003)

Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i straffeprosessloven (utvidelse av politijuristenes påtalekompetanse mv.)

Til Odelstinget

1. SAMMENDRAG

1.1 Proposisjonens hovedinnhold

Proposisjonen inneholder forslag til lovendringer for å utvide politijuristenes påtalekompetanse. Departementet foreslår som hovedregel å gi politiet påtalekompetanse i alle saker om forbrytelser som ikke kan medføre fengsel i mer enn 1 år. Unntak foreslås for enkelte sakstyper, blant annet i straffeloven kapittel 12 om forbrytelser mot offentlig myndighet. Departementet går videre inn for å videreføre politiets påtalekompetanse i de sakstyper med høyere straffesamme enn 1 år hvor politiet har kompetansen allerede i dag. Endelig foreslår departementet å gi politiet påtalekompetanse i ytterligere noen slike saker, som for eksempel saker om grove og grovt uaktsomme bedragerier og enkelte narkotika- og dopingforbrytelser. Departementet foreslår videre å endre straffeprosessloven for å gi politiet ankekompetanse i saker om forbrytelser som ikke kan medføre fengsel i mer enn 1 år.

Det foreslås også klargjort i loven at i de sakene der politiet har tatt ut tiltale, skal saken for tingretten som regel aktoreres av en polititjenestemann som hører til påtalemyndigheten.

1.2 Bakgrunnen for lovforslaget

Justisdepartementet oppnevnte i juni 1999 en arbeidsgruppe (Jahre-gruppen) som skulle komme med

forslag til hvordan saksbehandlingstiden i straffesaks kjeden kunne reduseres. Gruppen tok bl.a. opp spørsmålet om politiets påtalekompetanse bør utvides. Jahre-gruppen anbefalte at det ble overveid å gi politiet påtalekompetanse i alle saker om forbrytelser som etter loven ikke kan medføre straff av fengsel i mer enn 1 år - med unntak for saker der påtalespørsmålet hører under Kongen i statsråd eller riksadvokaten.

I desember 1999 oppnevnte Justisdepartementet et utvalg (Fosheim-utvalget) for å gjennomgå den høyere påtalemyndighetens organisasjon og arbeidsoppgaver. Utvalget avla sin rapport i april 2001. Fosheim-utvalget tok blant annet opp spørsmålet om økt delegasjon av påtalekompetanse til politiet. Konklusjonen var at bestemmelsene som regulerer adgangen til å delegere påtalekompetanse, ikke burde endres på det daværende tidspunktet. Departementet ble anbefalt å vente med en slik gjennomgåelse til det var avgjort hvordan politidistriktene skulle deles inn og hvordan statsadvokatembetene skulle organiseres. Utvalget mente at det kunne være behov for å justere fordelingen av påtalekompetanse mellom nivåene i påtalemyndigheten, og for å gjøre løsningene i loven retts teknisk enklere. Men Fosheim-utvalget så ikke for seg store endringer i fordelingen av påtalekompetansen. Justisdepartementet sendte i mai 2001 Fosheim-utvalgets rapport på høring.

Stortinget fattet etter behandling av Budsjett-innst. S. nr. 4 (2002-2003) et enstemmig vedtak hvor Stortinget ba Regjeringen legge frem forslag om økt påtalekompetanse til politijuristene.

I januar 2003 sendte Justisdepartementet på høring et notat med forslag til endringer i straffeprosessloven for å utvide politijuristenes påtalekompetanse. Forslaget bygget i hovedsak på forslagene fra Jahre-gruppen.

1.3 Utvidet påtalekompetanse for politiet

Hovedregelen er i dag at statsadvokaten avgjør spørsmålet om tiltale i saker om forbrytelse, når det ikke hører under Kongen i statsråd eller riksadvokaten. Påtalemyndigheten i politiet har påtalekompetanse i saker om forseelser. Straffeprosessloven åpner for å gjøre en del unntak fra hovedregelen ved å delegerer påtalekompetanse til politiet.

Under forutsetning av at politiets påtalekompetanse skulle utvides, oppstilte departementet to alternativer i høringsnotatet: Enten å gi politiet påtalekompetanse i saker om forbrytelser som ikke kan medføre fengsel i mer enn 1 år, samt utvidet påtalekompetanse for noen utvalgte forbrytelser, eller å gi politiet påtalekompetanse i saker om forbrytelser som ikke kan medføre forbrytelser i mer enn 3 år, med enkelte begrensninger og utvidelser.

Høringsinstansene som støtter forslaget om å utvide politiets påtalekompetanse, har delte synspunkter på hvor langt man bør gå.

Slik saken står etter høringen, går departementet inn for det minst vidtrekkende forslaget, det vil si forslaget om å gi politiet påtalekompetanse i saker om forbrytelser som ikke kan medføre straff av fengsel i mer enn 1 år. Departementet legger særlig vekt på den sterke motstanden i den høyere påtalemyndighet mot å utvide politiets påtalekompetanse. Denne motstanden tilsier at man bør gå skrittvis frem. Spørsmålet om fordelingen av påtalekompetansen mellom politiet og statsadvokatene må uansett vurderes på nytt i forbindelse med arbeidet med ny straffelov i lys av Straffelovkommisjonens forslag om å oppheve skillet mellom forbrytelser og forseelser. I sin vurdering har departementet også lagt vekt på forholdet til reglene om politiets foreleggskompetanse.

Departementet går altså inn for å videreføre den kompetansen som i dag ligger hos politiet i saker om forbrytelser som kan straffes med fengsel i mer enn 1 år. Videre tar departementet opp spørsmålet om politiet bør gis påtalekompetanse i ytterligere noen bestemte forbrytelsessaker av en slik alvorlighetsgrad. I den nærmere vurderingen av hvilke straffebud som bør påtaleavgjøres av politiet selv om straffen er fengsel i mer enn 1 år, gjør flere hensyn seg gjeldende. De hensyn som begrunner lovforslaget, og da særlig ønsket om å legge til rette for en hurtigere straffesaksavvikling, bør naturlig nok også ligge til grunn for utvelgelsen av straffebudene.

Etter en nærmere vurdering foreslår departementet at politiets påtalekompetanse også omfatter følgende bestemmelser: straffeloven § 162 (narkotikaforbrytelser), § 162 b (dopingforbrytelser), kapittel 18 (dokumentfalsk), § 228 (legemsfornærmelser), § 229 (legemsbeskadigelser), § 227 (trusler), § 255 (simpelt underslag), §§ 270 og 271 (simpelt og grovt bedrageri), § 271 a (grovt uaktsomt bedrageri),

§§ 286 og 288, jf. § 286 (regnskapsforbrytelser), § 292 (grovt skadeverk), § 317 (heleri) samt regnskapsloven § 8-5 (regnskapsovertredelser), merverdiavgiftsloven § 72 (avgiftsbedrageri), tolloven § 66 (særlig grove overtredelser av tolloven §§ 61 - 65) og utlendingsloven § 47 annet ledd (ulovlig arbeid mv.).

I høringsnotatet ga departementet uttrykk for at det fra en hovedregel om at politiet har påtalekompetansen i alle saker om forbrytelser som ikke kan straffes med fengsel i mer enn 1 år, bør gjøres unntak for de saker der påtalekompetansen i dag er lagt til riksadvokaten eller til Kongen. Ingen av høringsinstansene har hatt innvendinger mot dette. Departementet holder derfor fast ved sitt syn på dette punktet.

Videre ba departementet i notatet om høringsinstansenes syn på om det bør gjøres særskilte unntak fra den påtalekompetansen som ble foreslått lagt til politiet i saker med en strafferamme inntil 1 års fengsel. Etter høringsrunden foreslår departementet at påtalekompetansen i saker etter kapittel 12 (forbrytelser mot offentlig myndighet) i sin helhet forblir hos statsadvokaten. Det samme gjelder forbrytelser etter § 198 (samleie mellom søsken) og forbrytelser etter §§ 176 annet ledd og § 237.

Hensynet til et oversiktlig regelverk tilsier at det bare bør gjøres unntak fra ettårsregelen dersom særlige grunner tilsier det. Under høringen er det pekt på noen slike tilfeller. Det kan ikke utelukkes at det etter at reglene har virket en stund, kan vise seg å være behov for å gjøre ytterligere endringer i grensedragningen mellom politiets og statsadvokatens påtalekompetanse. Dette vil departementet komme tilbake til i forbindelse med arbeidet med en ny straffelov.

1.4 Utvidelse av politiets ankekompetanse

Hovedregelen om ankekompetansen er at den myndighet som har besluttet tiltale, avgjør om det skal ankes.

I høringsnotatet fremholdt departementet at dersom en gir politiet påtalekompetanse i saker om forbrytelser med en strafferamme på inntil 1 års fengsel, er det samtidig nærliggende å legge ankekompetansen i disse sakene til politiet. Departementet foreslo å endre straffeprosessloven i tråd med disse synspunktene. Departementet ga samtidig uttrykk for at ankekompetansen i saker der politiet har tatt ut tiltale i forbrytelsessaker med en strafferamme på mer enn 1 år, fortsatt burde ligge hos statsadvokaten. Beholder statsadvokaten ankekompetansen i disse sakene, vil det bidra til å sikre et tilstrekkelig tilsyn med politiets påtaleutøvelse. Departementet foreslo ingen endringer på dette punktet.

De av høringsinstansene som uttaler seg om spørsmålet, stiller seg overveiende positive til forslaget som departementet fremmet i høringsnotatet.

Departementet finner i lys av høringen grunn til å videreføre sitt forslag. Departementet foreslår at politiet får påtalekompetanse i saker om forbrytelser som ikke kan straffes med fengsel i mer enn 1 år, og finner det naturlig å foreslå tilsvarende regler om ankekompetanse i disse sakene. I de mer alvorlige forbrytelsessakene der påtalekompetansen også foreslås lagt til politiet, er det etter departementets oppfatning riktigere at ankekompetansen fortsatt skal ligge hos statsadvokaten. Slik får statsadvokatene et større ansvar for kvaliteten i avgjørelsene om å bruke rettsmidler i disse sakene, og statsadvokatene sikres større mulighet til å drive fagledelse. På denne bakgrunnen foreslår departementet ingen endringer i ankekompetansen i forbrytelsessaker med straffesaker på mer enn 1 års fengsel.

1.5 Delegasjon av politimesterens ankekompetanse

I de sakene der politiet har ankekompetansen, krever straffeprosessloven at vedtak om anke treffes av politimesteren. Ordlyden åpner ikke for delegasjon av politimesterens myndighet.

Departementet ga i høringsnotatet uttrykk for at det kan være ønskelig å delegere politimesterens myndighet til noen av påtalemyndighetens tjenestemenn i ledende stillinger som ikke er visepolitimester. Departementet foreslo at politimesteren, med skriftlig samtykke fra førstestatsadvokaten, skal kunne delegere myndighet til å treffe vedtak om anke til andre av påtalemyndighetens tjenestemenn i ledende stillinger når han selv er fraværende. I praksis vil det normalt være aktuelt å delegere myndigheten til lederen for retts- og påtaleenheten.

De fleste høringsinstansene som uttaler seg om spørsmålet, støtter endringene som ble foreslått i høringsnotatet.

Departementet er enig med de instanser som uttaler at det bør sikres at politimesteren engasjerer seg i straffesaksbehandlingen, men dette bør skje på annen måte enn gjennom lovregler om ankekompetanse. Samtidig vil departementet understreke at forslaget forutsetter at politimesteren selv skal treffe vedtak om anke når han eller hun er til stede. Departementet fastholder derfor forslaget i høringsnotatet. Departementet foreslår også å presisere i lovteksten at den som skal kunne utøve politimesterens ankekompetanse i hans eller hennes fravær, må ha juridisk embetseksamen.

1.6 Endringer i reglene om hvem som skal føre aktoratet

Dagens ordning er at der påtalekompetansen ligger til politiet, er det som regel også politiet som skal føre saken for tingretten. For øvrig ligger det i stor ut-

strekning til statsadvokaten eller riksadvokaten å føre saken, eller å overlate aktoratet til andre.

Den påtalemyndighet som har tatt ut tiltale i saken, må ikke nødvendigvis også føre aktoratet. Men ofte er det hensiktsmessig at den som har tatt ut tiltale, også fører saken for tingretten. Det er grunn til å tro at en slik løsning ofte vil tjene både effektiviteten og kvaliteten i saksbehandlingen. Departementet gikk derfor inn for å videreføre ordningen med at politiet skal føre aktoratet for tingretten i saker der politiet har tatt ut tiltalen.

Departementet finner det ønskelig at reglene om hvilken påtalemyndighet som skal føre aktoratet, fremgår direkte av loven, og det har ikke kommet tungveieende innvendinger mot dette forslaget under høringen. Innholdsmessig gir imidlertid dagens regler en passende ordning også for det tilfelle at politiet får utvidet påtalekompetanse. Departementet viderefører derfor forslaget fra høringsnotatet, som ikke vil innebære realitetsendringer.

Det kan lett skape praktiske komplikasjoner og hindre nyansatte i å aktorere saker, dersom det kreves at det er den samme tjenestemannen som tar ut tiltale, som aktorerer saken. En slik regel er derfor ikke tatt inn i lovforslaget. Men av hensyn til effektiviteten og kvaliteten i saksbehandlingen vil det ofte være hensiktsmessig at det er den samme tjenestemannen som avgjør tiltalespørsmålet og aktorerer saken.

1.7 Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementets forslag vil bidra til kortere saksbehandlingstid i de sakene som skal kunne påtaleavgjøres av politijuristene. Samlet sett vil dette utgjøre et forholdsvis stort antall saker. Ordningen vil også i en viss grad avlaste statsadvokatene. For øvrig vil ordningen spare en del arbeid på kontorsiden, både hos statsadvokatene og i politiet.

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ola Røtvei, Anne Helen Rui og Knut Storberget, fra Høyre, Carsten Dybevig, lederen Trond Helleland og Linda Cathrine Hofstad, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen og André Kvakkestad, fra Kristelig Folkeparti, Einar Holstad og Finn Kristian Marthinsen, og fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, viser til vedtak i Stortinget av 5. desember 2002 der Regjeringen ble bedt om å fremme lovforslag som gir politiet økt påtalekompetanse. Komiteen merker seg at Regjeringen har fremlagt dette lovforslaget kort tid etter vedtaket i Stortinget.

Komiteen mener at en overføring av påtalekompetanse i saker om forbrytelser som kan medføre straff i fengsel inntil 1 år fra statsadvokatembete til politiet, vil gi en mer effektiv og hensiktsmessig straffesaksavvikling. En slik omlegging vil også bidra til en bedre ressursutnyttelse i straffesakskjeden, og dessuten være viktig for å opprettholde tilliten til sanksjonssystemet. Komiteen vil fremheve at en rask reaksjon styrker virkningen av straffen.

Komiteen viser til argumentene som Jahre-utvalget i 2000 fremhevet i sin sluttrapport. Hovedbegrunnelsen for å gi utvidet påtalekompetanse til politiet er at dette vil bidra til effektivisering og raskere saksbehandling. Komiteen mener at forslaget ivaretar viktige rettsikkerhetshensyn både overfor samfunnet men også for den tiltalte. En utvidet påtalekompetanse til politiet vil i mange tilfeller redusere tiden fra gjerningstidspunktet til domsavsigelse. Lang saksbehandlingstid vil etter komiteens mening svekke omdømmet til aktørene i straffereaksjonsskjeden.

Komiteen har merket seg at flere av høringsinstansene støtter forslaget om å utvide politiets påtalekompetanse. Dette gjelder blant annet tingrettene i Oslo og Trondheim, Domstolsadministrasjonen, Politidirektoratet, ØKOKRIM, Den norske Advokatforening og Den norske Dommerforening.

Komiteen er imidlertid kjent med at flere høringsinstanser går mot forslaget. Hovedbegrunnelsen for motstanden er at økt påtalekompetanse til politijurister vil kunne svekke rettssikkerheten til siktede. Når komiteen likevel støtter de fremlagte forslag, er det blant annet fordi det også i fremtiden vil være statsadvokaten som har den faglige ledelse i de påtalespørsmål som politijurister skal avgjøre.

Komiteen synes at dagens lovhjemmel for politijuristers kompetanse i straffeprosessloven, kombinert med en utfyllende forskrift, i praksis kan oppfattes som noe uryddig og lite oversiktlig. Komiteen støtter derfor forslaget om at politiets påtalekompetanse skal fremgå direkte av loven. For å sikre kvaliteten på de tiltaler som tas ut i forbrytelsessaker, er komiteen videre enig i at dette bør tilkomme de mer kvalifiserte politijurister etter et eget delegasjonsvedtak.

Komiteen er enig i at politiet fortsatt bør ha kompetanse til å ta ut tiltale i de saker de har slik kompetanse i dag. Komiteen mener det er en god løsning at politiet også gis påtalekompetanse i simple, uaktsomme narkotikaforbrytelser og medvirkning til disse, jf. straffeloven § 162 første ledd, jf. fjerde og femte ledd. Av hensyn til sammenhengen i lovgivningen, støtter komiteen også forslaget om påtalekompetanse for politiet i dopingsaker som ikke er grove, jf. straffeloven § 162 b første, jf. tredje og fjerde ledd første alternativ. Komiteen har merket

seg at påtaleinstruksen pålegger politiet plikt til å forelegge for statsadvokaten saker som vekker stor allmenn interesse.

Komiteen slutter seg til departementet og Jahre-gruppens argumentasjon for ikke å gi politiet påtalemyndighet for falsk forklaring i straffeloven § 166, men derimot i saker om dokumentfalsk mv. i straffeloven §§ 184 til 190.

Komiteen mener politiet allerede har god erfaring i saker om legemsfornærmelser og går inn for å gi påtalemyndighet til politiet i saker etter § 228 første og annet ledd første alternativ. Da muligheten for skjerpene omstendigheter ofte er til stede, vil det være hensiktsmessig at politiet også gis påtalemyndighet etter den skjerpene bestemmelsen i § 232. Saklig og praktisk sammenheng med legemskrenkelses etter § 228, tilsier at politiet også bør gis påtalekompetanse i legemsbeskadigelser etter § 229 første straffealternativ.

Komiteen støtter også forslaget om å gi politiet påtalemyndighet i saker om trusler (straffeloven § 227 første ledd første punktum), simpelt underslag (§ 255), og i saker om simpelt og grovt bedrageri (§§ 270 og 271). Komiteen deler Jahre-utvalgets synspunkter om at politiet i vanskelige bedragerisaker uansett forutsettes å koble inn ØKOKRIM eller statsadvokaten.

Komiteen viser til at straffeloven § 271 a om grovt uaktsomt bedrageri har nær sammenheng med andre bedragerisaker, og støtter derfor at politiet gis påtalekompetanse også her.

Komiteen støtter også at politiet gis utvidet påtalemyndighet i saker om regnskapsovertredelser, regnskapsforbrytelser og merverdiavgiftsbedrageri i tråd med det som Regjeringen foreslår. Komiteen synes også det er hensiktsmessig at straffeloven § 292 om grovt skadeverk inkluderes i politiets påtalekompetanse. Også i forhold til straffeloven § 317 tredje ledd om grovt heleri, er komiteen kjent med at de kompliserte sakene utgjør en liten del av den totale saksmengde. Komiteen er også kjent med at påtale etter straffeloven § 317 fjerde ledd ikke er omfattet av forslaget, noe som er en innsnevring i forhold til straffeloven § 67.

Komiteen viser til at overtredelse av tolloven § 66 ofte er forholdsvis ukompliserte saker selv om det kan være snakk om store kvanta, og mener derfor at påtalekompetansen her bør legges til politiet. Politiet har de siste årene fått stadig flere saker vedrørende brudd på utlendingsloven, og komiteen støtter derfor forslaget om å utvide politiets påtalekompetanse til å gjelde også utlendingsloven § 47 annet jf. femte ledd.

Komiteen er opptatt av at tilliten til politiets uavhengighet opprettholdes, og er derfor enig i at forbrytelser mot den offentlige myndighet omtalt i straf-

felovens kapittel 12 for fremtiden også tilligger statsadvokaten. Det samme gjelder forbrytelser etter straffeloven §§ 176 annet ledd, 198 og 237. Komiteen viser til at ingen av høringsinstansene hadde motforestillinger til at saker med strafferamme inntil 1 år der påtalekompetansen i dag er lagt til Riksadvokaten eller Kongen, forblir uendret.

Komiteen bifaller ønsket om et helhetlig regelverk, og støtter derfor de unntak til ettårsregelen som nevnes i proposisjonens punkt 3.6.4. Komiteen merker seg at departementet eventuelt vil komme tilbake med ytterligere regelendringer i grensdragningen mellom politiet og statsadvokatens kompetanse i forbindelse med arbeidet med ny straffelov. Komiteen vil be departementet vurdere en ytterligere utvidelse av politiets påtalekompetanse med bakgrunn i de erfaringer som gjøres etter denne lovendring.

Komiteen viser til at politiet allerede har ankekompetanse i de mindre alvorlige straffesakene og mener at denne ankekompetansen bør utvides i tråd med endringer i påtalekompetansen i saker om forbrytelser som ikke kan straffes med fengsel i mer enn 1 år. Utover dette ønsker komiteen i tråd med forslaget ikke å utvide ankekompetansen for forbrytelser med strafferamme på mer enn 1 års fengsel.

Komiteen støtter de foreslåtte endringer og omredigeringer av straffeprosessloven § 68, og tiltrer vurderingen om at det er viktig at politimesteren engasjerer seg i ankesakene. Komiteen ser det som hensiktsmessig og tidsbesparende at den som tar ut tiltale i en sak også fører saken, og tiltrer endringer i straffeprosessloven § 76 i tråd med Regjeringens forslag. Komiteen ser positivt på de foreslåtte endringene som vil ha en effektiviserende virkning for påtalemyndigheten.

Komiteen mener det må foretas en evaluering på egnet måte av lovendringene etter at disse er trådt i kraft. Evalueringen må omfatte en vurdering av kvaliteten på politijuristenes arbeid, samt en vurdering av politijuristenes kapasitet. Dersom det viser seg at endringene har vært vellykkede, må det vurderes hvorvidt det bør foretas en ytterligere utvidelse av politiets påtalekompetanse. Dersom det viser seg at endringene ikke har fungert etter hensikten, at kvaliteten er blitt dårligere eller at kapasiteten ikke er tilfredsstillende, må det vurderes om endringene bør reverseres, eller hvorvidt det må foretas andre grep for å heve kvaliteten. Dette medlem fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en evaluering av kvaliteten på politijuristenes arbeid etter at lovendringene om utvidelse av politijuristenes påtalekompetanse har trådt i kraft. Det skal i denne forbindelse vurderes

hvorvidt politijuristenes kapasitet er tilfredsstillende."

Komiteen vil understreke viktigheten av at opplæringsprogrammet som skisseres i høringsnotatet, blir satt i verk.

3. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Odelstinget til å gjøre slike

vedtak:

A.

Vedtak til lov

om endringer i straffeprosessloven
(utvidelse av politijuristenes påtalekompetanse mv.)

I

I straffeprosessloven 22. mai 1981 nr. 25 gjøres disse endringene:

§ 66 skal lyde:

Statsadvokaten avgjør spørsmålet om tiltale i saker om forbrytelser når det ikke hører under Kongen i statsråd, *riksadvokaten eller politiet*.

§ 67 annet og tredje ledd skal lyde:

Hvis ikke annet er bestemt i loven her, avgjør politiet spørsmålet om tiltale i saker om

- a) forseelser,
- b) *forbrytelser som etter loven ikke kan medføre straff av fengsel i mer enn ett år, med unntak av saker etter straffeloven kapittel 12 og §§ 176 annet ledd, 198 og 237,*
- c) *forbrytelse mot straffeloven §§ 147 annet ledd annet punktum, jf. tredje ledd, 162 første ledd, jf. fjerde og femte ledd, 162 b første ledd, jf. tredje og fjerde ledd, 182 til 190, 227 første ledd første punktum, 228 annet ledd første straffalternativ, jf. 232, 229 første straffalternativ, jf. 232, 255, 257, 258, 260, 270, 271, 271 a, 286, jf. 288, 292 og 317 første, tredje og femte ledd, og*
- d) *forbrytelse mot militær straffelov § 34 annet ledd annet straffalternativ, jf. tredje ledd, tolloven § 66, merverdiavgiftsloven § 72, ligningsloven § 12-1, utlendingsloven § 47 annet ledd, jf. femte ledd og regnskapsloven § 8-5 første ledd første og tredje punktum, jf. tredje ledd første punktum. I saker som nevnt i bokstav b til d, avgjør politimesteren spørsmålet om tiltale. Etter generelle retningslinjer gitt av riksadvokaten kan politimesteren*

med skriftlig samtykke fra førstestatsadvokaten beslutte at også andre tjenestemenn med juridisk embetseksamen innen påtalemyndigheten i politiet skal ha slik myndighet. Alle tjenestemenn innen påtalemyndigheten i politiet kan likevel utferdige forelegg i saker som nevnt i annet ledd bokstav b.

§ 68 første til tredje ledd skal lyde:

Den myndighet som har besluttet tiltale, gjør vedtak om anke.

Fra regelen i første ledd gjelder følgende unntak:

- a) *riksadvokaten treffer vedtak om anke i saker som nevnt i § 64 første ledd,*
- b) *statsadvokaten treffer vedtak om anke i saker der politiet har tatt ut tiltale etter § 67 annet ledd bokstav c eller d, og i så fall også for forhold i saken der politiet har tatt ut tiltale etter § 67 annet ledd bokstav a eller b. Politiet kan likevel vedta dommen.*

Kongen kan ved forskrift gjøre andre unntak fra regelen i første ledd for særskilte straffebestemmelser.

Når politiet treffer vedtak om anke etter regelen i første ledd, tar politimesteren avgjørelsen. I politimesterens fravær kan hans eller hennes faste stedfortreder ta avgjørelsen. Politimesteren kan, med skriftlig samtykke fra førstestatsadvokaten, bestemme at også andre tjenestemenn med juridisk embetseksamen i ledende stillinger innen påtalemyndigheten i

politiet skal ha samme ankekompetanse som politimesterens faste stedfortreder.

Nåværende annet og tredje ledd blir nye fjerde og femte ledd.

§ 76 fjerde ledd skal lyde:

Når politiet har tatt ut tiltale i en sak, skal saken for tingretten som regel føres av en polititjenestemann som hører til påtalemyndigheten.

§ 455 første ledd annet punktum skal lyde:

Beslutningen treffes likevel av politiet i sak hvor politiet har tatt ut tiltale etter § 67 annet ledd *bokstav b til d.*

II

Loven trer i kraft fra det tidspunktet Kongen bestemmer.

B.

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en evaluering av kvaliteten på politijuristenes arbeid etter at lovendringene om utvidelse av politijuristenes påtalekompetanse har trådt i kraft. Det skal i denne forbindelse vurderes hvorvidt politijuristenes kapasitet er tilfredsstillende.

Oslo, i justiskomiteen, den 18. november 2003

Trond Helleland

leder

Carsten Dybevig

ordfører